

bilingvi, care trebuie presupusă s-a petrecut pe o scară întinsă în țările noastre (vezi expunerea noastră din *Infl. lbilor sl. merid. as. lb. rom.*, p. 14 ș.u.). Căci există o serie de termeni latini din limba română cu o coloratură slavă, care ne-au fost transmiși în același fel.

Astfel dr. *colindă* reproduce forma fonetică a termenului v. sl. *kolęda* «Neujahrstag» (Berneker, *Slav. et. Wb.*, p. 544, s.v.). Termenul e împrumutat din latină în epoca slavă comună (cf. termenii respectivi în rusă, ucraineană, bulgară, sîrbo-croată, slovenă, cehă și polonă, Berneker, *l.c.*), și reproduce lat. *calendae* (*kalanŭdy*, pl., «calendae», care apare în Cod. Suprasliensis, vine direct din gr. *καλάνδα*, Berneker, *l.c.* și Vasmer, *Rocznik slaw.*, V, p. 137—138). Sensurile din slavă și din română nu coincid. Romîna a cunoscut un termen venit direct din lat. *calendae*; el a fost conservat pînă în zilele noastre în nord-vestul Ardealului și păstrează aspectul fonetic original, cu -r-: *corindă* (Rosetti, *Colindele relig. la Rom.*, p. 18 ș.u.), *a corinda* și *corindători* (ALR, II, p. 106, harta 211—212, ALRM, II, harta 265). *Corindă* provine din **căringă*, forma așteptată, contaminată cu *colindă*, din slavă (Rosetti, *l.c.*, Meyer-Lübke, *REW*³, 1508). Existența lui **căringă* e confirmată prin prezența în dacoromînă a lui *căringar* «janvier» și «un fel de calendar popular» (Rosetti, *l.c.*, p. 19 ș.u.) < lat. *calendaris* (Candrea-Densusianu, *Dicț. etim. al lb. rom.*, 263; termenul e atestat în provansală și italiană, dialectal; de asemenea, în albaneză. Meyer-Lübke, *l.c.*, 1508, socotește însă că e un derivat romînesc).

Dr. *Rusalii*¹⁰, *Rusale* (v. harta dată de Sever Pop, *Rev. des études indo-europ.*, I, p. 504) nu poate fi explicat nici el direct din lat. *Rosalia*, pentru că acest termen ar fi trebuit să fie redat în romînă prin **rusaie* (sau **rusaiei*, Densusianu, *Hist. de la lg. roum.*, I, p. 361; Weigand, *Balkan-Archiv*, II, p. 278)¹¹. Trebuie, deci, să ne adresăm limbilor slave, unde termenul latin e redat prin v.sl., bg. *rusalija* (bg. *rusalii*, pl. *rusalki družini*, Romansky, *Jahresb. Weigand*, XV, p. 127), s.-cr. *rusalj(i)*, *rusalja*, slovenă *rusalček*, *risalček* (Pușcariu, *Stud. istro-rom.*, II, p. 293). *l* din vechea slavă și bulgară este redat normal, în dacoromînă, prin *l*.

Contrar părerii lui Capidan (*Dacorom.*, III, p. 142), *s* din termenul slav poate fi explicat prin -s- latin, întrucît *s* din lat. *decessus*, *recessa* și ngr. *ῥοῦσσος* «blond» e redat prin *s* în sîrbo-croată: *dòkes*, *rèkesa*, *rŭs* (Skok, *Zs. f. rom. Phil.*, XLVI, p. 403, 404; Id., *l.c.*, XLVIII, p. 399). Căci e vorba, ca și la *creatio* (v. mai sus), de un termen venit din latina balcanică.

Tot astfel, dr. *troian* «șanț» (cu *val*), «tranșee» nu reproduce direct numele împăratului Traian (*Traianus*), ci forma venită prin intermediar slav: bg. *Trojan*, *Trojanski* (păt), *Trojanov* (grad) etc., r. (*Val*) *Trojanov* etc. (Bogrea, *Dacorom.*, III, p. 420—421; Tagliavini, *Arch. Romanicum*, XII, p. 208—209).

¹⁰ Ar. *arusal'e*, formă comunicată de Th. Capidan (Pușcariu, *Dacorom.*, I, p. 438) — sensul? —, megl. *rusal'a* (Capidan, *Meglenorom.*, III, p. 253, s.v.). Termenul meglenoromîn trebuie explicat direct prin bulgară.

¹¹ Dr. *rusalii* a fost explicat de Pirvan (*Contribuții epigrafice la ist. creștinismului daco-rom.*, p. 112, n. 501) direct prin latină, prezența lui *l* fiind datorată slavilor «care trăiau împreună cu romîinii». Lat. *Rosaria*, care ar putea explica, după Pușcariu (*Dacorom.*, III, p. 438; Id., *Stud. istro-rom.*, II, p. 293), termenul romînesc, e un fonetism izolat semnalat de Pîrvan (*l.c.*), într-o singură inscripție din Italia. Iar al doilea *r* din forma romînească presupusă **rusare* nu avea nici un motiv ca să treacă la *l* prin disimilare.